

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.102-XV din 13.03.2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă

(înregistrat în Parlament cu numărul 459 din 15 Noiembrie 2013)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.102-XV din 13.03.2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001. Proiectul actului legislativ expertizat se referă la asigurarea unor drepturi fundamentale garantate de Constituția Republicii Moldova: dreptul la muncă și la protecția muncii și dreptul la asistență și protecție socială.

Astfel, în temeiul proiectului legii se propune detalierea condițiilor de desfășurare a stagiilor de practică de către studenții și absolvenții instituțiilor de învățământ.

Potrivit lit. j) alin. (3) al art. 72 din Constituție, regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială se reglementează prin legi organice.

În temeiul celor invocate, considerăm corectă determinarea categoriei actului legislativ .

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Proiectul actului legislativ, conform notei informative, are drept scop facilitarea accesului tinerilor pe piața forței de muncă. Astfel, se propune ca, pentru a oferi mai multe șanse celor care doresc să se angajeze pe piața muncii, în timpul sau după finalizarea studiilor, instituțiile publice vor fi deschise pentru stagii de practică. Întru realizarea acestui scop, proiectul definește noțiunea de "stagiul de practică", stabilind că acesta va reprezenta un "serviciu de realizare a posibilităților de ocupare", iar alături de absolvenți, acest drept de desfășurare a stagiilor de practică se oferă și studenților, care vor fi incluși în lista beneficiarilor măsurilor active de stimulare a ocupării forței de muncă.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu conține o argumentare suficientă a promovării proiectului. Argumentele cuprinse în nota informativă justifică parțial necesitatea adoptării proiectului de lege. Autorul face referire la obiectivele asumate de Guvern în domeniul politicilor educaționale programate în Strategia "Moldova 2020".

Nota informativă, dar și proiectul nu oferă detalii necesare privind categoriile de "autorități, instituții publice" care vor fi "obligate să deschidă stagii de practică" pentru studenții și absolvenții instituțiilor de învățământ. Or, proiectul legii creează o confuzie regretabilă în partea ce ține de stabilirea cu exactitate a entităților obligate să îndeplinească noile prevederi, entitățile respective nefiind stabilite exhaustiv, nefiind corelate cu noțiunile deja definite în legislația națională.

Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Potrivit autorilor, proiectul nu ar necesita cheltuieli financiare suplimentare. Totuși, se pare că acest proiect de lege poate implica anumite cheltuieli financiare, care nu au fost luate în calcul de autori și anume:

- cheltuielile legate de "stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a studenților și absolvenților instituțiilor de învățământ superior". În acest context, menționăm suplimentar, că atât Legea în vigoare cât și proiectul de modificare a acesteia sînt lacunare în partea ce se referă la determinarea cu exactitate a categoriilor "măsurilor de stimulare";
- cheltuielile legate de desfășurarea propriu-zisă a stagiilor de practică, or, aceasta presupune alocarea unui spațiu necesar pentru desfășurarea stagiilor, asigurarea cu tehnică, dar și cheltuielile pentru întreținerea acestora.

În conformitate cu prevederile art.22 din Legea privind actele legislative, era necesar de efectuat o expertiză juridică pentru asigurarea concordanței proiectului cu normele Constituției, cu practica jurisdicției constituționale, precum și coordonarea lui cu legislația în vigoare.

Totodată, considerăm că, proiectul de lege nu a fost supus unei analize a impactului de reglementare, așa cum prevăd cerințele normelor art. 4 și art. 13 din Legea privind principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235-XVI din 20 iulie 2006, precum și a Metodologiei de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 1230 din 24.10.2006.

Reieșind din importanța și consecințele acestui proiect de lege, acesta urma să fie transmis spre avizare instituțiilor publice de specialitate, societății civile pentru formularea recomandărilor, iar, în final, avizele, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice și rezultatele expertizelor, trebuiau să fie anexate la dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ, așa cum prevede art.23, alin.(2) lit.e) din Legea privind actele legislative.

Rezumînd cele constatate mai sus, subliniem faptul că, în lipsa tuturor actelor necesare pentru înaintarea inițiativei legislative, întreg procesul legislativ este perturbat și, drept consecință, Parlamentul nu dispune de tot setul de documente necesare pentru a-și îndeplini eficient sarcina sa legislativă. Or, Nota informativă și documentele necesare a fi anexate la dosar, cum ar fi avizele ministerelor și altor autorități de specialitate; avizul Centrului Național Anticorupție; Declarația de compatibilitate a proiectului cu legislația UE; Tabelul de concordanță a consultărilor cu societatea civilă, etc., sunt tot atât de importante ca și proiectul de lege, pentru ca societatea și deputații să cunoască domeniul propus reglementărilor și să ia o decizie în cunoștință de cauză.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți social-economice:

Dreptul la muncă și la protecția muncii (art. 43 din Constituția RM)
Dreptul la asistență și protecție socială (art.47 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței este asigurată suficient. Proiectul de act legislativ supus expertizării este plasat pe site-ul Parlamentului, astfel fiind respectat principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

Transparența promovării proiectului, la etapa actuală a procesului de examinare a proiectului, pare a fi asigurată. Proiectul, însoțit de nota informativă, este plasat pe web site-ul oficial al Parlamentului, Parlamentul respectând, astfel, principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă, subiecții interesați avînd posibilitatea de a se informa despre noile propuneri legislative în acest domeniu și de a-și expune opinia vis-a-vis de prevederile acestuia.

Totodată, în opinia noastră, sunt ignorate unele prevederi ale Instrucțiunii privind circulația proiectelor de acte legislative în Parlament, aprobată prin Hotărîrea Biroului permanent al Parlamentului nr. 30 din 07.11.2012, care prevăd că dosarul se completează cu originalele rapoartelor și ale sintezelor comisiei permanente sesizate în fond, co-raapoartele și avizele comisiilor permanente, avizul Direcției generale juridice, după caz, cu avizul Guvernului, avizele altor autorități, amendamentele deputaților și fracțiunilor, propunerile societății civile și cu alte documente pertinente. După includerea în procedură legislativă, proiectul de act legislativ și documentele conexe, în variantă electronică sau, după caz, pe suport de hîrtie, se transmit Direcției generale informațional-analitice, care asigură scanarea și plasarea tuturor documentelor și informațiilor parvenite (avize, expertize, rapoarte, co-raapoarte, sinteze, alte informații ce țin de etapa procedurală) pe marginea proiectului respectiv pentru a fi scanate și plasate pe pagina web oficială a Parlamentului.

Adițional, potrivit aceleiași Instrucțiuni, proiectul de act legislativ înaintat în calitate de inițiativă legislativă a deputatului în Parlament se depune în Parlament împreună cu expertiza juridică și expertiza anticorupție, care se prezintă ulterior în conformitate cu rezoluția Președintelui Parlamentului. Ținem să menționăm că și această condiție imperativă a procesului de legiferare este totalmente ignorată.

7. Respectarea principiului participării este asigurată insuficient. Reieșind din prevederile art. 7 din Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13.11.2008, autoritățile publice sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional.

Din lipsa informațiilor și neidentificarea sintezei recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, putem conchide că societatea civilă, pînă la înregistrarea proiectului de lege în Parlament, nu a participat la elaborarea și examinarea acestuia. Din moment ce proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Parlamentului (15.11.2013), societatea civilă a avut posibilitatea de a participa la examinarea acestuia și de a face recomandări.

În conformitate cu prevederile art. 49/1 din Regulamentul Parlamentului, comisia permanentă sesizată în fond asigură consultarea publică a proiectelor de acte legislative și a propunerilor legislative cu părțile interesate prin organizarea de dezbateri și audieri publice, prin intermediul altor proceduri de consultare stabilite de legislația cu privire la transparența în procesul decizional. Totodată, comisia permanentă sesizată în fond dispune plasarea, conform legii, pe web-site-ul Parlamentului a sintezei recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, în scopul asigurării transparenței în procesul decizional.

8. Respectarea principiului responsabilizării nu este asigurată. Respectarea principiului responsabilizării în procesul adoptării actelor legislative presupune că, în proiectul de act legislativ, trebuie să fie prezente prevederi care să permită monitorizarea instituțiilor publice, a politicilor elaborate de acestea și, la fel, să conțină prevederi care ar permite persoanelor interesate să solicite de la autoritățile publice oferirea de argumente și de explicații pentru justificarea deciziilor și acțiunilor. Totodată, respectarea acestui principiu ar permite aplicarea sancțiunilor autorităților publice pentru performanțe slabe. Atît proiectul supus expertizei, cît și Legea de bază, 102/2003, în care se operează modificările respective, nu respectă integral acest principiu.

Astfel, proiectul legii se referă doar la niște măsuri "virtuale" de stimulare a autorităților publice care prin proiectul legii ar fi obligate să aloce cel puțin 10% din efectivul de personal pentru desfășurarea stagiilor de practică. În acest context, enunțăm că Legea nu prevede un mecanism de responsabilizare a

autorităților care nu au respectat obligația prevăzută la noul art. 21/1 din proiect.

În condițiile celor enunțate, considerăm că proiectul legii are un caracter declarativ, nu prevede mecanisme concrete de realizare a prevederilor propuse și de responsabilizare a subiecților legii pentru neîndeplinirea prevederilor.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ este conform parțial Constituției. În procesul expertizării nu s-au stabilit careva încălcări ale prevederilor Constituției Republicii Moldova. Totuși, noțiunea de "autoritate publică" definită în textul proiectului nu pare a fi conformă structurii și sensului conferit de Constituție acestei noțiuni. Vom remarca faptul, că prin autorități publice în sensul Constituției nu se prezumă și "persoanele de drept privat". Prin urmare, textul proiectului poate fi calificat drept parțial corespunzător Constituției.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ nu este conform legislației corelative. Proiectul admite apariția unor conflicte dintre normele și instituțiile de drept în vigoare. În acest context, vom remarca faptul că stagiile de practică, conform Legii învățământului nr.547 din 21 iulie 1995 sunt privite ca o parte a procesului educațional, instructiv. În același timp, potrivit proiectului legii, se propune ca aceste stagii de practică să fie calificate drept parte a activității de muncă (experiență de muncă) și să fie luate în calcul la angajarea persoanei în serviciu.

Astfel, chiar dacă proiectul urmărește un scop nobil, de a asigura integrarea facilă în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ, precum și a studenților, considerăm că modificările/completările propuse de autorii proiectului nu își vor atinge scopul, deoarece așa cum am menționat mai sus, vor produce un conflict al normelor de drept care se aplică acestor raporturi și vor crea o stare de incertitudine în partea ce ține de definirea stagiilor de practică: sunt acestea parte a procesului instructiv sau reprezintă o activitate ce poate fi calificată ca vechime în muncă.

Menționăm, că raportate la prevederile Codului muncii, dar și a legislației speciale care reglementează procedurile legate de calcularea vechimii în muncă pentru angajarea în anumite funcții (spre exemplu: Legea cu privire la serviciul public și statutul funcționarului public), prevederile proiectului nu vor fi aplicabile or, legile de referință din domeniile respective nu obligă autoritățile publice să considere stagiile de practică ca experiență profesională. În plus, considerăm că durata stagiilor de practică (de cel puțin o lună), precum și activitățile desfășurate de către studenți/absolvenți pe parcursul acestor stagii nu pot fi luate în calcul sau considerate ca experiență profesională.

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standartelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform standardelor internaționale. Proiectul legii nu încalcă standardele internaționale în domeniu. Proiectul intervine cu unele modificări/completări la cadrul legislativ național în vigoare care se referă la două drepturi fundamentale: dreptul la muncă și dreptul la învățatură. Aceste două drepturi fundamentale se regăsesc în instrumente internaționale precum: Declarația Universală a Drepturilor Omului (art. 23, 24, 26); Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (art. 6, 7, 13); Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (art. 2 din Protocolul nr. 1); Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului (UNESCO, 1960); Convenția internațională (ONU) cu privire la drepturile copilului (1989), Convențiile Organizației Internaționale a Muncii etc.

Totuși, standardele internaționale citate mai sus, nu impun anumite rigori, aplicabile aspectelor reglementate de proiect, acestea rămânând la latitudinea fiecărui stat.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Nu există jurisprudență a Curții Constituționale în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale nu a demonstrat existența unor hotărâri consacrate expres domeniului abordat de proiect.

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Nu există jurisprudență a CtEDO în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. Dreptul la învățatură și dreptul la muncă nu reprezintă o preocupare specială a CtEDO, iar analiza jurisprudenței CtEDO nu a

demonstrat existența unor hotărâri aplicabile subiectelor reglementate de proiect: includerea stagiilor de practică în calculul experienței profesionale.

Totuși, vom remarca faptul că proiectul legii nu corespunde unei condiții constant invocate în jurisprudența CtEDO și anume "claritatea și previzibilitatea legii".

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ limitează drepturile/libertățile. Proiectul actului normativ expertizat respectă dreptul la muncă a studenților și absolvenților instituțiilor de învățământ. Totuși, reglementările deficitare și lacunare incluse în textul proiectului, admit eventualitatea încălcării unor principii fundamentale care se referă la "așteptările legitime" ale subiecților vizați de lege.

În acest sens reiterăm faptul, că este discutabilă posibilitatea autorităților publice, așa cum au fost definite în proiect, de a oferi anual locuri pentru stagii de practică în volum de cel puțin 10% din efectivul de personal (ținând cont de constrângerile menționate în p. 5 din prezentul raport), precum și faptul că este discutabilă, în esență, includerea stagiului de practică în calculul vechimii de muncă sau considerarea acestor stagii ca experiență profesională ținând cont de prevederile legislației muncii și legislației speciale aplicabile funcționarilor publici și altor exponenți ai sectorului public, care beneficiază de reglementări speciale.

Prin urmare, neaplicarea prevederilor promovate prin proiectul legii expertizate riscă să genereze încălcarea principului așteptărilor legitime ale studenților și absolvenților instituțiilor de învățământ, fiind necesar, în acest context, revizuirea conceptuală a proiectului.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru. Proiectul nu influențează diferențierea gender, nu contribuie la inegalitatea gender și generează același impact atât asupra femeilor, cât și bărbaților.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text	Obiecții	Factorii de vulnerabilitate
1		Art. I, p. 1	<p>noțiunea " autoritate publică - orice structură organizatorică sau organ, instituite prin lege sau printr-un <i>act administrativ normativ</i>, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. Sînt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele de</p> <p>Proiectul legii operează cu noțiuni diferite, ceea ce poate produce deficiențe în procesul de aplicare. Astfel, remarcăm faptul că, noțiunea de "autoritate publică" nu este conformă sensului atribuit de Constituție. În plus, nu este clar care "persoane de drept privat" ar putea fi incluse în categoria de "autoritate publică" și în ce</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO; Formulare ambiguă ce duce la interpretări diferite; Norme confuze; Normă lacunară și deficientă; Nerespectarea exigențelor de</p> <p>Se recomandă revizuirea noțiunilor propuse în proiect, în vederea compatibilizării acestora și asigurării clarității și previzibilității. Eventual, pentru a nu admite confuzii, ar fi oportună revizuirea noțiunii de "angajator" definită în art. 2 al Legii.</p>

		<p>drept privat care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind împuternicite prin lege să presteze un serviciu de interes public"</p>	<p>măsură legislatorul este în drept să le impună anumite obligații prin acest proiect de lege persoanele (nefiind specificat dacă este vorba de persoane fizice sau juridice). La fel, vom remarca faptul că, la redactarea noțiunii respective, urma a se ține cont de prevederile Legii privind administrația publică centrală.</p> <p>În același timp, considerăm că, noțiunea respectivă urma a fi racordată fie sincronizată cu noțiunea de "angajator" definită la art. 2 al Legii supuse modificării. De asemenea, urmează să se țină cont de faptul că la articolul 21/1 propus în proiectul legii, autorii au operat cu trei noțiuni distincte: "autorități publice, instituții publice și întreprinderi de stat", deși ultimele două categorii, ar părea să cadă sub noțiunea generică de "autoritate publică" oferite la art. 2. Utilizarea termenilor diferiți de o</p>	<p>tehnică legislativă și limbaj normativ.</p>	
--	--	--	--	--	--

			manieră incoerentă și inconsecventă riscă să producă incertitudini la aplicare, respectiv, afectînd gradul necesar de previzibilitate și claritate a legii, condiție necesară atît din perspectiva legislației naționale, cît și din perspectiva jurisprudenței CtEDO.		
2	Art. I, p. 1	stagiul de practică - formă de dobîndire a experienței de muncă obținută de un tînăr într-un domeniu de activitate"	Noțiunea oferită de autori pentru "stagiul de practică", pare a fi confuză. În principiu, stagiul de practică reprezintă o formă de însușire a unor deprinderi/abilități necesare pentru aplicarea în practică a cunoștințelor teoretice obținute în procesul de studii. Trebuie menționat că, stagiile de practică sunt o parte a procesului educativ, instructiv și nu pot fi calificate ca o "experiență de muncă", care ar fi luate în calcul la angajarea în cîmpul muncii a studenților/absolvenților instituțiilor de învățămînt superior, or activitatea de	Vulnerabilitate Prevederi care limitează drepturile/libertățile; Normă lacunară și deficientă. Formulare ambiguă ce duce la interpretări diferite. Nerespectarea exigențelor de tehnică și limbaj normativ Lipsa unor analize, expertize, consultări, care ar sta la baza soluțiilor propuse de autori	Se recomandă reexaminarea oportunității prezenței definiției respective în textul legii. De asemenea, se recomandă renunțarea la calificarea "stagiilor de practică" ca "experiență profesională" luînd în calcul faptul că durata stagiilor este prea mică pentru a putea fi calificate astfel, iar activitățile desfășurate de stagiați (studenți/absolvenți) nu sunt de natură să genereze o experiență profesională relevantă.

			<p>muncă implică alte rigori: orar de muncă prestabilit, ofișă a postului, evaluarea performanțelor realizată de angajator etc. În acest context, considerăm impetuos necesar de a revizui prevederile respective, precum și oportunitatea prezenței acestei definiții în Legea supusă modificării.</p>		
3	Art. I, p.2	<p>La articolul 15 litera c) va avea următorul conținut:</p> <p><u>"c) stimularea angajatorilor</u> pentru încadrarea în muncă a studenților și absolvenților instituțiilor de învățământ superior"</p>	<p>Atît proiectul legii supus expertizei, cît și legea în care se propun modificările nu prevăd în mod explicit care ar fi măsurile de "stimulare" pentru angajatori, în cazul în care aceștia angajează studenți și absolvenți. Prevederile respective au un caracter declarativ și lacunar, respectiv, în lipsa unor prevederi clare privind măsurile de stimulare acordate angajatorilor aceștia nu vor asigura respectarea legii, iar potențialilor beneficiari (studenții/absolvenții) le vor fi afectate</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Normă lacunară și deficientă. Lacună de drept care ar putea să aducă atingere drepturilor persoanei</p>	<p>Se recomandă specificarea expresă a mijloacelor și metodelor de stimulare a angajatorilor, care vor încadra în muncă studenții și absolvenții instituțiilor de învățământ superior.</p>

			"așteptările legitime".		
4	Art. I, p.4	<p>"Articolul 21/1. Stagii de practică pentru studenți și absolvenți</p> <p>(1) Autoritățile publice, instituțiile publice și întreprinderile de stat vor oferi anual locuri pentru stagii de practică în număr de cel puțin 10% din efectivul de personal.</p>	<p>Este discutabilă posibilitatea autorităților publice, instituțiilor publice, precum și a întreprinderilor de stat de a oferi anual locuri pentru stagii de practică în volum de cel puțin 10% din efectivul de personal (ținând cont de constrângerile menționate în p. 5 din prezentul raport), precum și faptul că este discutabilă, în esență, includerea stagiului de practică în calculul vechimii de muncă sau considerarea acestor stagii ca experiență profesională. Această obligație pare a fi excesivă și chiar irealizabilă.</p> <p>Prin urmare, neaplicarea prevederilor promovate prin proiectul legii expertizate riscă să genereze încălcarea principului așteptărilor legitime ale studenților și absolvenților instituțiilor de învățământ, fiind necesar, în acest context,</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Normă lacunară și deficentă. Formulare ambiguă ce duce la interpretări diferite. Lipsa unor analize, expertize, consultări, care ar sta la baza soluțiilor propuse de autori</p>	<p>Se recomandă revizuirea conceptuală a proiectului în partea ce ține de obligarea autorităților publice, instituțiilor publice și întreprinderilor de stat de a angaja în câmpul muncii absolvenții și studenții instituțiilor de învățământ superior.</p>

			revizuirea conceptuală a proiectului.		
--	--	--	---------------------------------------	--	--

Concluzii

Proiectul legii nu contravine în mod expres normelor constituționale, deși unele opțiuni legislative, în special în partea ce ține de definirea unor noțiuni, ar părea să nu fie conforme rigorilor și abordărilor constituționale.

Proiectul legii nu este compatibil cu legislația corelativă și, în esență, provoacă mai multe confuzii. Proiectul nu oferă o claritate necesară asupra finalităților urmărite: fie se dorește obligarea autorităților publice de a oferi locuri pentru desfășurarea stagiilor de practică (în acest caz, urma să fie modificată Legea învățământului), fie se dorește obligarea autorităților publice de a angaja tinerii în câmpul muncii (în cazul respectiv urma să fie modificat Codul muncii, Legea privind serviciul public și statutul funcționarului public, legile care reglementează accesarea în diverse profesii etc.), fie se dorește ca stagiile de practică să fie calificate ca "experiență profesională" (care la fel presupune modificarea altor legi, pentru a fi astfel calificată), dar totuși insistăm asupra faptului că această soluție legislativă oferită de autorii proiectului nu poate fi acceptată.

Proiectul de lege nu contravine standardelor internaționale în domeniu, nici jurisprudenței Curții Constituționale și jurisprudenței CtEDO. Totuși, remarcăm faptul că normele lacunare, incerte prezente în proiectul legii contravin regulii generale statuată în jurisprudența CtEDO, conform căreia "legea trebuie să fie previzibilă, clară și accesibilă". Aceste lacune și deficiențe pot să ducă de asemenea la încălcarea "așteptărilor legitime" ale beneficiarilor legii, atât a angajatorilor care nu cunosc care măsuri de stimulare li se vor aplica, cât și a studenților/absolvenților, în cazul în care angajatorii vor refuza încadrarea lor în câmpul muncii.

Proiectul necesită a fi revăzut conceptual, inclusiv în scopul diminuării nivelului de vulnerabilitate, conținând mai mulți factori de vulnerabilitate cum ar fi: prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă; normă lacunară și deficientă; norme confuze; formulare ambiguă ce duce la interpretări diferite.

Proiectul legii poate fi promovat și adoptat, dar numai după desfășurarea unor dezbateri publice cât mai largi și ținându-se cont de obiecțiile și recomandările enunțate în prezentul Raport de expertiză.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției